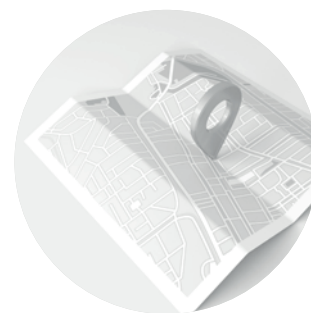

schönherr journal

Bulletin o aktuálních (nejen) právních otázkách

schönherr

Změna názvu pražské kanceláře

Dne 1. listopadu 2017 došlo ke změně názvu pražské kanceláře Schönherr na: **Schönherr Rechtsanwälte GmbH, organizační složka.**

Změny u nemovitostních prověrek na obzoru?

Nový občanský zákoník a nový katastrální zákon mají dopad na rozsah přezkumu vlastnického práva při právních prověrkách nemovitostí. V našem článku uvádíme důvody pro možné zúžení rozsahu takového přezkumu v příštích měsících.

čtete na straně 5

Evropská směrnice posiluje ochranu obchodního tajemství

Mgr. Denisa Assefová, LL.M., e-mail: d.assefova@schoenherr.eu; Mgr. Michaela Papoušková, LL.M., e-mail: m.papouskova@schoenherr.eu

S cílem harmonizovat a posílit ochranu proti odcizení obchodního tajemství na úrovni EU byla minulý rok přijata Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/943 ze dne 8. června 2016 o ochraně nezveřejněného know-how a obchodních informací (obchodního tajemství) před jejich neoprávněným získáním, využitím a zpřístupněním (dále jen „Směrnice“). V návaznosti na zavedení Směrnice do

českého právního řádu dozná určitých změn dosud platná právní ochrana obchodního tajemství.

O nové evropské Směrnici

Obchodní tajemství a know-how technického i obchodního charakteru (jako např. výrobní postupy, receptury, odběratelské a dodavatelské databáze nebo informace o plánovaném uvedení nového produktu na trh), kterými ostatní na trhu nedisponují, znamenají pro konkurenceschopnost podniku strate-

gickou výhodu. Pokud takové informace nejsou na trhu běžně dostupné a zároveň je řádně zajišťováno jejich utajení, lze je považovat za obchodní tajemství, kterému je poskytována zvláštní právní ochrana.

Účelem Směrnice je zajistit, aby byla podnikům zajištěna srovnatelná úroveň ochrany a vymahatelnost obchodního tajemství v celé EU. Směrnice zejména detailně upravuje, jaké nápravné prostředky lze využít. Rozšiřuje

pokračuje na straně 2

Snadnější
vymáhání
náhrady škody

Evropská směrnice posiluje ochranu obchodního tajemství

pokračuje z titulní strany

a specifikuje možnosti poškozené strany žádat o odškodnění a nápravu a stanoví pravidla ochrany důvěrných informací během soudního řízení.

Termín k implementaci Směrnice je 9. června 2018.

Implementace Směrnice v ČR

V České republice, na rozdíl od některých jiných členských států, existovala relativně ucelená právní ochrana obchodního tajemství, vč. zákonné definice pojmu obchodní tajemství, již před přijetím Směrnice. Občanský zákoník (zákon č. 89/2012 Sb.) definuje obchodní tajemství v § 504 jako „konkurenčně významné, určitelné, ocenitelné a v příslušných obchodních kruzích zajišťuje ve svém zájmu odpovídajícím způsobem jejich utajení“. Právní nástroje ochrany obchodního tajemství upravuje v rámci ochrany proti nekalé soutěži v § 2985, § 2988 a násl.

Při zapracování Směrnice bylo tedy třeba vyhodnotit, zda je stávající česká právní úprava dostatečná a zda odpovídá Směrnici.

Původně se uvažovalo, že Směrnice bude transponována prostřednictvím novely občanského zákoníku a občanského soudního řádu. Podle nejnověj-

ších informací z legislativního odboru Ministerstva spravedlnosti se ale od této varianty upustilo. Dle ministerstva příslušná ustanovení těchto právních předpisů vyhovují Směrnici, resp. obsahují vše, co Směrnice vyžaduje. Detailní úprava obchodního tajemství obsažená ve Směrnici tak bude v České republice zřejmě implementována pouze stručnou novelou zákona o vymáhání práva z průmyslového vlastnictví (zákon č. 221/2006 Sb.). Dle dostupných informací byl návrh novely v září 2017 předložen ke schválení vládě.

Co změny přinesou?

Navrhovaná novela výslovně určuje, jakých konkrétních opatření se lze v případě porušení obchodního tajemství soudně domáhat. Kromě soudního zákazu porušování obchodního tajemství je to zejména stažení výrobků, které porušují obchodní tajemství, z trhu, jejich trvalé odstranění nebo zničení, včetně materiálu, přístrojů a zařízení určených nebo používaných při porušování obchodního tajemství. V případě přijetí novely bude pravděpodobně překonán dosavadní výklad, dle kterého jakmile dojde k prozrazení obchodního tajemství jinému soutěžiteli či veřejnosti, není už zásadně možné domáhat se zdržovacího nároku, jako je soudní zákaz uvádění výrobků, které porušují obchodní tajemství, na trh.

Žalobce, jehož obchodní tajemství bylo porušeno, by nově nemusel prokazovat výši škody, resp. újmy, což mnohdy bývá velmi složité, až nemožné.

Jak vyplývá ze stávající úpravy, odpovědnost za porušení obchodního tajemství nese i ten, kdo jednal nevědomky, tj. nevěděl, ani objektivně vědět nemohl, že svým jednáním porušuje obchodní tajemství. Typicky jde o případ, kdy se porušovatel o informacích tvořících obchodní tajemství dozvěděl od třetí osoby, která porušovatele v rozporu se skutečností ujistila, že tyto informace smí využít. Předkládaná novela připouští, aby soud v takovém případě žalovanému, který obchodní tajemství svým jednáním porušil, na jeho návrh místo výše uvedených opatření nařídil peněžité vyrovnání.

Důležitou navrhovanou novinkou je možnost vycházet při určování výše

škody, bezdůvodného obohacení a přiměřeného zadostiučinění za újmu způsobenou porušením obchodního tajemství z výše licenčního poplatku, který by byl obvyklý při získání licence k užívání obchodního tajemství po dobu jeho porušení. Obdobná možnost již řadu let v ČR existuje v rámci vymáhání práva z průmyslového vlastnictví.

Praktické dopady zavedení Směrnice

Navrhované změny by měly usnadnit vymáhání práva k obchodnímu tajemství, zejména pokud jde o vymáhání náhrady škody, resp. finančního zadostiučinění za újmu způsobenou porušením obchodního tajemství. Žalobce, jehož obchodní tajemství bylo porušeno, by nově nemusel prokazovat výši škody, resp. újmy, což mnohdy bývá velmi složité, až nemožné.

Z navrhovaných změn přímo nevyplývají firmám žádné nové povinnosti. Nicméně je v jejich souvislosti vhodné zdůraznit důležitost řádných smluvních ujednání, jejichž součástí je výměna nebo poskytnutí důvěrných obchodních informací. Z hlediska omezení negativních důsledků odpovědnosti za porušení obchodního tajemství je nanejvýš vhodné, aby součástí všech takových smluv byly i záruky za právní bezvadnost poskytovaných informací.

Návrh novely Dle informací Ministerstva spravedlnosti bude detailní úprava obchodního tajemství obsažena ve Směrnici nad rámec stávající úpravy občanského soudního řádu implementována pouze stručnou novelou zákona o vymáhání práva z průmyslového vlastnictví (zákon č. 221/2006 Sb.).

Vybrané zásadní dopady novely AML: povinnost zveřejnit údaje o skutečném majiteli a zavedení interní směrnice o hodnocení rizik

JUDr. Vladimír Čížek, e-mail: v.cizek@schoenherr.eu; Mgr. Natálie Rosová, LL.M., e-mail: n.rosova@schoenherr.eu

V návaznosti na představení tzv. čtvrté AML směrnice (EU/2015/849) došlo s účinností od 1. 1. 2017 k zásadním úpravám v tuzemském AML právním předpise – zákoně č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů. V tomto článku jsme se zaměřili na dvě nové specifické povinnosti uložené subjektům působícím na tuzemském trhu.

Evidence údajů o skutečných majitelích

Nově bude každá právnická osoba za-

psaná do obchodního rejstříku povinna do 1. 1. 2018 oznámit rejstříkovému soudu údaje o svém skutečném majiteli za účelem jeho zápisu do evidence údajů o skutečných majitelích.

Uvedené potom znamená, že statutární orgány uvedených právnických osob budou povinny podat návrh na zápis následujících údajů o skutečném majiteli:

- (i) jméno a adresa místa pobytu / bydliště,
- (ii) datum narození / rodné číslo,
- (iii) státní příslušnost,
- (iv) údaj o podílu na hlasovacích právech, na přijímaných rozdělovacích prostředcích nebo o jiné skutečnosti zakládající postavení skutečného majitele.

Důležitou změnou prošla i definice skutečného majitele, za kterého se nově u obchodní korporace považuje fyzická osoba, která:

- (i) sama nebo společně s osobami jednajícími s ní ve shodě drží více než 25% podíl na hlasovacích právech na základním kapitálu nebo na zisku uvedené korporace nebo která uvedenou korporaci ovládá,
- (ii) nebo je členem statutárního orgánu, zástupcem právnické osoby v tomto

orgánu nebo v postavení obdobném postavení člena statutárního orgánu, není-li skutečný majitel nebo nelze-li jej určit podle předchozího bodu.

Uvedené potom znamená, že statutární orgán povinné osoby bude muset – při vynaložení nezbytné řádné péče – identifikovat skutečného majitele a zajistit nezbytnou podkladovou dokumentaci dokládající předmětné závěry, a pokud se mu to nepodaří, bude za skutečného majitele označen sám, a to s důsledky z toho plynoucími.

Povinné osoby by měly podat návrh na zápis skutečného majitele s dostatečným předstihem před 1. 1. 2018, tak aby došlo k jeho zápisu nejpozději k tomuto datu. Návrh podaný před 1. 1. 2018 bude navíc osvobozen od soudního poplatku (1 000 Kč).

Porušení povinnosti zapsat skutečného majitele do evidence údajů o skutečných majitelích založí možnost uložit povinné osobě pokutu až do výše 100 000 Kč.

Hodnocení rizik

Některým povinným osobám (zejména bankám a finančním institucím, ale například i realitním kancelářím nebo poskytovatelům služeb spočívajících v zakládání společnosti) nově přibyla povinnost vypracovat písemné hodnocení rizik pro jimi poskytované služby.

Hodnocení rizik Vypracovanou směrnici hodnocení rizik je pod pokutou až 1 milion korun potřeba také pravidelně aktualizovat.

V rámci vnitřního předpisu (směrnice) upravujícího hodnocení rizik je třeba zohlednit určité rizikové faktory, zejména typ klienta, účel, pravidelnost a délku trvání obchodního vztahu nebo jednotlivého obchodu, typ produktu, hodnotu a způsob uskutečnění obchodu a rizikovost zemí nebo zeměpisných oblastí, k nimž se obchody vztahují. Hodnocení rizik by pak mělo zohlednit i faktory možného vyššího rizika, jejichž demonstrativní výčet je uveden v příloze AML zákona.

Součástí směrnice hodnocení rizik mají být také opatření pro vnitřní kontrolu, kontrolu dodržování právních předpisů a prověřování zaměstnanců povinné osoby. Podle rozsahu a povahy činnosti prováděných povinnou osobou může být součástí hodnocení rizik i zřízení nezávislého útvaru pro testování těchto opatření, strategií a postupů vnitřní kontroly a komunikace ke zmiřování a účinnému řízení identifikovaných rizik.

Hodnocení rizik je potřeba pravidelně aktualizovat, a to zejména před zahájením poskytování nových pro-

duktů. Pokud je povinná osoba součástí skupiny, uplatňuje skupinové strategie a postupy pro boj proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.

Písemné hodnocení rizik musely povinné osoby vypracovat a schválit řídicím orgánem do 1. července 2017. V případě, že tak povinná osoba neudělala ve stanoveném rozsahu nebo ve stanovené lhůtě nebo že hodnocení rizik pravidelně neaktualizuje, může jí být uložena pokuta až do výše 1 000 000 Kč.

Závěr

S ohledem na nově zavedené povinnosti dopadající nejen na vybrané povinné osoby (zavedení interní směrnice o hodnocení rizik), ale také na všechny právnické osoby nebo správce svěřenských fondů (oznamovací povinnost vnitřních postupů, včetně podání návrhu na zápis skutečného majitele do obchodního rejstříku s dostatečným předstihem před 1. lednem 2018.

Nová úprava náhrady škody v oblasti hospodářské soutěže

Mgr. Claudia Bock, e-mail: c.bock@schoenherr.eu

Hospodářská soutěž jako taková je chráněna předpisy na ochranu hospodářské soutěže, které zakazují zejména uzavírání kartelových dohod (např. dohody mezi konkurenty o tom, že zvýší ceny nebo si rozdělí trh) a zneužití dominantního postavení společnosti na úkor jiných konkurentů nebo spotřebitelů. Takové chování totiž poškozují ekonomiku a spotřebitele.

Kontrolu nad dodržováním soutěžních pravidel zajišťují soutěžní úřady (v České republice Úřad pro ochranu hospodářské soutěže a na úrovni EU pak Evropská komise). Tyto soutěžní úřady ukládají za porušení pravidel společnostem vysoké pokuty (až do 10 % obrátu dosaženého porušujícími společnostmi, nebo dokonce celými skupinami za poslední ukončený hospodářský rok).

Přesto, že soutěžní úřady vybírají takto vysoké pokuty, společnosti a spotřebitelé, kteří jsou kartelovou dohodou nebo zneužitím dominantního postavení poškozeni, nemají z těchto rekordních pokut žádný prospěch. Finanční prostředky vybrané na pokutách jdou v České republice do státního rozpočtu, v případě EU do rozpočtu EU. Přitom zejména kartelové dohody, které vedou ke zvýšení cen, mají celou řadu poškozených, kterým v důsledku porušení pravidel na ochranu hospodářské soutěže vznikla škoda.

Zvýšit šanci na úspěch těchto poškozených při získávání náhrady škody u vnitrostátních soudů má nový zákon o náhradě škody v oblasti hospodářské soutěže, který vstoupil v účinnost 1. září 2017 a reaguje na legislativu přijatou na úrovni EU („zákon“).

Nová úprava náhrady škody v oblasti hospodářské soutěže tak například pro žalobce výhodněji upravuje problematiku promlčení. Zákon totiž prodlužuje promlčecí lhůtu pro uplatnění práva na náhradu škody způsobené protisoutěžním jednáním na 5 let. Promlčecí lhůta počíná běžet ode dne, kdy se oprávněná osoba dozvěděla o škodě, nejdříve však ode dne, kdy došlo k ukončení omezování hospodářské soutěže.

Za zmínku stojí i nová specifická úprava problematiky zpřístupnění důkazních prostředků. Zákon se snaží překlenout informační asymetrii, která podstatně ztěžuje vymáhání nároků na náhradu škody způsobené porušením soutěžních předpisů. Žalobce se nově

může ještě před podáním žaloby o náhradu škody domáhat toho, aby soud uložil škůdci nebo jakékoli třetí straně, která má u sebe žalobcem specifikované důkazní prostředky důležité k prokázání jeho nároku, například Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, aby tyto důkazní prostředky žalobci zpřístupnil. Žalobce bude ovšem povinen složit jistotu ve výši 100 000 Kč k zajištění pokutu až do výše 10 000 000 Kč nebo 1 % čistého obrátu za poslední ukončené účetní období tomu, kdo tuto soudem uloženou povinnost poruší, zne-možní nebo její plnění podstatně ztíží.

Posílení pozice poškozených
Nová úprava zvyšuje šanci poškozených při získávání náhrady škody.

Zákon dále výslovně stanoví, že škoda způsobená porušením pravidel hospodářské soutěže se nahrazuje v plné výši (tedy skutečná škoda i ušlý zisk, včetně úroků). Náhradu škody nebude soud moci snížit ani v případech zvláštního zřetele hodných. Náhrada škody současně nesmí vést k nadměrnému odškodňování.

Procesní postavení poškozených je navíc posíleno tím, že zákon umožňuje přiznat náhradu škody i v případě, že žalobce není schopen její výši přesně vyčíslit. V takovém případě výši škody určí soud podle spravedlivého uvážení jednotlivých okolností případu.

Zákon lze tedy rozhodně vnímat jako příležitost k efektivnějšímu vymá-

hání náhrady škody způsobené porušením pravidel na ochranu hospodářské soutěže. Zároveň však lze očekávat v praxi řadu problematických otázek. Půjde zejména o rozsah, v jakém mají být zpřístupněny důkazní prostředky ze spisů orgánů pro ochranu hospodářské soutěže, nebo o posouzení situací, kdy nelze výši škody přesně určit, a má ji tedy vyčíslit soud. Problematická může být i skutečnost, že soudci příslušných krajských soudů obecně nemají hluboké znalosti v oblasti práva hospodářské soutěže. Potenciální žalobci by rovněž měli mít na paměti, že musí uhradit soudní poplatky, které v případě vysokých nároků dosáhnou nemalých částek.

Zpřístupnění důkazních prostředků

Změny u nemovitostních prověrek na obzoru?

JUDr. Martin Kubánek, e-mail: m.kubanek@schoenherr.eu

Při akvizicích podniků, společností vlastnicích nemovitosti nebo samostatných nemovitostí je přezkum vlastnického práva prodávajícího k nemovitostem nedílnou součástí právní prověrky nemovitostí. Níže uvádíme důvody pro možné zúžení rozsahu takového přezkumu v příštích měsících.

Nový občanský zákoník (dále jen „NOZ“) a nový katastrální zákon mají dopad na rozsah přezkumu vlastnického práva při právních prověrkách nemovitostí. NOZ zakotvuje princip materiální publicity, který staví do popředí ochranu dobré víry nabyvatele nemovitě věci zapsané v katastru nemovitostí. Podle § 984 odst. 1 NOZ platí, že není-li zapsaný stav ve veřejném seznamu v souladu se skutečným právním stavem, svědčí zapsaný stav ve prospěch osoby, která nabyla věcné právo za úplatu v dobré víře od osoby k tomu oprávněné podle zapsaného stavu.

Aby se nabyvatel nemovitosti mohl stát jejím právoplatným vlastníkem, přestože toto právo nabyvá od osoby neoprávněné, musí být splněno několik podmínek.

Za prvé musí existovat rozpor mezi skutečným stavem a stavem zapsaným v katastru nemovitostí. K takovému rozporu může dojít např. v důsledku mimoknihovního vzniku či zániku práva, počáteční absence či dodatečného odpadnutí právního důvodu nebo v důsledku chybně provedeného zápisu.

Za druhé muselo být podkladem pro nabytí nemovitosti právní jednání, a sice jednatí úplné. Jiné způsoby nabytí tímto ustanovením chráněny nejsou (např. dědění, darování či nabytí práva v dražbě).

Třetí a nejdůležitější podmínkou je dobrá víra nabyvatele nemovitosti. Nabyvatel musí jednat v důvěře ve správnost údajů zapsaných v katastru nemovitostí. Dobrá víra nabyvatele svědčí, pokud nevěděl a při obvyklé míře opatrnosti vědět nemohl, že osobě zapsané v katastru nemovitostí právo nesvědčí. Obvyklou mírou opatrnosti nelze vykládat jako požadavek, aby nabyvatel nemovitosti aktivně zjišťoval, zda je zápis v katastru nemovitostí správný (např. kontrolou listin uložených ve sbírce listin).

Pokud tedy ze zápisu v katastru nemovitostí nevyplývají žádné právní vady nemovitosti či jiné zápisy, které by mohly na takové vady upozorňovat, odpadá v zásadě nutnost nabyvatele nemovitosti zkoumat u nabyvané nemovitosti nabyvací tituly a další dokumenty ze sbírky

listin katastru nemovitostí či zjišťovat uplatněné restituční nároky apod.

Ačkoliv to z ustanovení § 984 NOZ přímo nevyplývá, je k nabytí nemovitosti od neoprávněného zapotřebí splnit také jednu negativní podmínku, a sice že skutečný vlastník neuplatnil tzv. poznámku rozepře nebo poznámku spornosti zápisu dle § 985 a 986 NOZ.

Zjednodušeně lze říci, že pokud od provedení zápisu práva převodce nemovitosti do katastru nemovitostí uplynuly více než 3 roky a pokud současně z výpisu či z jiných skutečností nevyplývá, že toto právo bylo zpochybněno, nelze právo nabyvatele, který je při nabytí nemovitosti v dobré víře, již jinak zpochybnit.

Pokud však lhůta 3 let od provedení zápisu práva osoby, která nemovitost převádí na nabyvatele, dosud neuplynula, může nabyvatel o své právo přijít, a to i když byl při nabytí nemovitosti v dobré víře. To však pouze v případě, že původní vlastník neuplatnil tzv. poznámku rozepře nebo poznámku spornosti zápisu ve prospěch převodce řádně vyzkoušen.

V praxi mohou při přezkumu vlastnických práv k nemovitostem nastat následující alternativy:

Pokud zájemce o koupi nemovitosti tuto nemovitost kupuje od převodce, jehož právo bylo zapsáno do katastru nemovitostí před účinností NOZ, tj. před

Zlomovým termínem pro možné zúžení přezkumu vlastnických práv je 1. 1. 2018.

1. 1. 2014, uplyne třetíá lhůta pro uplatnění poznámky spornosti dne 31. 12. 2017, přičemž po tomto datu, tedy od 1. 1. 2018, budou chráněni všichni nabyvatelé nemovitosti, kteří věcné právo uplatněli od tohoto převodce v období mezi 1. 1. 2014 a 1. 1. 2018 (případně bylo jeho právo zapsáno před účinností NOZ, avšak ke koupi, resp. k podání návrhu na vklad tímto zájemcem dochází před datem 1. 1. 2018), pak zde existuje potenciální riziko, že původní vlastník zapsané právo převodce zpochybní a zájemce může o vlastnické právo k nemovitosti, které měl nabyt od převodce, přijít.

Pokud zájemce o koupi nemovitosti tuto nemovitost kupuje od převodce, jehož právo bylo zapsáno do katastru nemovitostí po účinnosti NOZ, tedy po 1. 1. 2014, avšak před méně než 3 lety v období mezi 1. 1. 2014 a 1. 1. 2018 (případně bylo jeho právo zapsáno před účinností NOZ, avšak ke koupi, resp. k podání návrhu na vklad tímto zájemcem dochází před datem 1. 1. 2018), pak zde existuje potenciální riziko, že původní vlastník zapsané právo převodce zpochybní a zájemce může o vlastnické právo k nemovitosti, které měl nabyt od převodce, přijít.

Pokud zájemce o koupi nemovitosti tuto nemovitost kupuje od převodce, jehož právo bylo zapsáno do katastru nemovitostí po účinnosti NOZ, tj. po 1. 1. 2014, uvedená 3letá lhůta již uplynula a tento zájemce je současně v dobré víře, že zápis převodce je správný, pak se tento zájemce stane oprávněným vlastníkem nemovitosti a nemusí předcházet nabyvací tituly k nemovitosti nijak zkoumat.

Z výše uvedených alternativ vyplývá, že po 1. 1. 2018 bude možné zúžit rozsah přezkumu vlastnického práva prodávajícího k nemovitostem před jejich akvizicí. Rozsah může být zúžen na přezkum údajů ve výpisu z katastru nemovitostí a dále např. na prověrku darovaných nebo zděděných nemovitostí či na prověrku restitučních nároků.

NOZ staví do popředí ochranu dobré víry nabyvatele nemovitě věci.

Zaměstnanci a jejich účast na řízení společnosti aneb (dobré) úmysly dláždící cestu tam, kam málokdo chce

Mgr. Jitka Kadlčíková, e-mail: j.kadlcikova@schoenherr.eu

Bylo nebylo, v obchodním zákoníku, předpisu z roku 1991, který s námi prožil a přežil více než dvacet let, bylo zakotveno, že v akciových společnostech s více než 50 zaměstnanci musí jednu třetinu členů dozorčí rady zvolit právě oni zaměstnanci. Původně stručná úprava postupem času zepičtěla a v době, kdy se s námi obchodní zákoník loučil, obsahovala i návod na to, jak rozumět v tomto kontextu pojmu zaměstnanec, k jakému termínu se stanoví počet zaměstnanců nebo kdo může být zaměstnanci do dozorčí rady zvolen.

V roce 2014 v souvislosti s rekodifikací tato úprava z českého právního řádu zmizela, aby se tento rok (s účinností od 14. 1. 2017) vrátila v novele (dále jen „novela“) měnící zákon o obchodních korporacích, zvaný ZOK, v nové, stručné a otazníky vyvolávající podobě.

Podle novely v akciových společnostech s více než 500 zaměstnanci v pracovním poměru musí být počet členů dozorčí rady dělitelný třemi. V těchto společnostech volí třetinu členů dozorčí rady zaměstnanci, kteří jsou ke společnosti v pracovním poměru. Takto zvoleného člena dozorčí rady mohou títo zaměstnanci také odvolat. Společnosti s více než 500 zaměstnanci musí uvést stanovy a složení dozorčí rady do souladu s tímto ustanovením do 14. 1. 2019.

Odhlédneme-li od výhrad, které lze obecně k zaměstnanecké participaci ve společnostech v této konkrétní formě mít, je určitě pozitivem – z hlediska dotčených společností, že se oproti minulosti zvýšil počet zaměstnanců, po jehož dosažení dopadá na akciovou společnost povinnost umožnit zaměstnaneckou účast v dozorčí radě.

Na druhou stranu ale novela ve spojení se ZOKem ponechává zcela na fantazii potenciálního adresáta normy, akciové společnosti, potažmo jejich interních právních oddělení či externích právních poradců, řešení dalších klíčových otázek. Tato skutečnost je ještě pikantnější, když si uvědomíme, že pokud bude zvolené řešení v rozporu s názorem soudu, může být, v extrémním případě, společnost soudem zrušena.

Zmíňme proto alespoň některé nejjasnosti a naznačme si, jak se k nim (zatím) staví teorie.

Monistická akciová společnost

ZOK od roku 2014 nově umožňuje, aby si akciové společnosti zvolily svou vnitřní strukturu. Dává jim na výběr ze struktury dualistické (představenstvo a dozorčí rada) a monistické (statutární ředitel a správní rada). Novela mluví o zaměstnanecké participaci v dozorčí radě. Potud by vše mohlo být jasné. Nicméně ZOK obsahuje také ustanovení, které na správní radu vztahuje pravidla o radě dozorčí (§ 456 odst. 2 ZOK), a vzniká proto otázka, zda a nakolik se tedy mají pravidla o účasti zaměstnanců vztáhnout i na monistické společnosti.

Aniž bychom měli ambici do detailu rozebrat jednotlivé argumenty pro a proti, uvádíme pouze, že názor, že na monistické

společnosti novela nedopadá, zaznívá mimo jiné z Nejvyššího soudu, opačný názor z katedry obchodního práva Právnické fakulty Univerzity Karlovy a neutrální stanovisko z komentáře k ZOK.

Voliči – zaměstnanci a volení – i (ne)zaměstnanci?

Novela uvádí, že voliči mohou být pouze zaměstnanci, kteří jsou v pracovním poměru k dané společnosti. Na rozdíl od předchozí úpravy však mlčí o tom, nakolik je rozhodné, zda daný zaměstnanec pracuje pro společnost na „plný“ či „částečný“ úvazek, a pokud na „částečný“, jak moc či málo částečný tento úvazek může být, aby zaměstnanec mohl volit. Teorie se v tomto ohledu shoduje, že zaměstnancem v pracov-

ním poměru je zaměstnanec bez ohledu na to, jak dlouhý jeho úvazek je, a také v tom, že zaměstnancem v pracovním poměru není pracovník na „dohodu“ (o provedení práce či o pracovní činnosti).

Nejasná novela

Oproti původnímu znění ochodního zákoníku ponechává novela příliš mnoho klíčových otázek zcela na fantazii potenciálního adresáta normy. Nalezne-li však adresát řešení, které není v souladu s názorem soudu, může být, v extrémním případě, soudem i zrušen.

Stanoviska představitelů odborné veřejnosti ke sporným otázkám novely se zásadně liší.

Zvolit lze, zdá se, i osobu, která zaměstnancem dané společnosti není (je otázka, nakolik to dává smysl, má-li člen dozorčí rady reprezentovat zaměstnance), a vylučují-li to stanovy, může být takto zvoleným členem dozorčí rady i osoba právnická.

500 zaměstnanců

Na společnosti, které k 14. 1. 2017 i ke 14. 1. 2019 mají 500 a více zaměstnanců, se povinnosti uložené novelou vztahují relativně jasně. Tyto společnosti tedy mají více než rok na to, aby změnilly stanovy, byť v teorii se objevují názory, že ani to není nutné a že úprava stanov, která je v rozporu s novelou, pozbude nejpозději k 14. 1. 2019 účinnosti, a aby nechaly své zaměstnance zvolit – nejspíš poté, co společnost přijme volební řád – jednu třetinu členů dozorčí rady. Jelikož společnosti obvykle konají valnou hromadu v první půli kalendářního roku za účelem schválení účetní závěrky, dá se jen doporučit, aby tato valná hromada přijala i rozhodnutí, které po ní vyžaduje novela, bude-li to možné.

Společnosti, které mají alespoň 500 zaměstnanců k 14. 1. 2017 a tuto podmínku přestanou splňovat, se pravděpodobně povinnosti upravovat stanovy vyhnou. Naopak společnosti, které budou mít 500 a více zaměstnanců kdykoli po účinnosti novely, nejspíše budou muset uvést své stanovy do souladu s pravidly novely na nejbližší valné hromadě konané poté, co počet zaměstnanců překročí 500, a nechat zaměstnance zvolit nové členy dozorčí rady hned poté, co jedné třetině stávajících členů dozorčí rady skončí funkční období. Avšak k jakému datu konkrétně se onech 500 a více zaměstnanců počítá a jak dlouho musí společnost mít méně či více zaměstnanců, aby se (dis)kvalifikovala do/z povinností uložených novelou, to se můžeme jen dohadovat. Slova „pravděpodobně“ a „nejspíše“ používáme zcela záměrně – novela v tomto ohledu mlčí a teorie zatím nezaujala jednoznačný postoj.

Na závěr si lze jen postesknout, jaká je škoda, když už zákonodárce uvážil, že je vhodné upravovat zaměstnaneckou účast ve společnostech tímto způsobem, že novela ve vztahu k výše uvedeným problematickým otázkám, a stejně ani k dalším aspektům zaměstnanecké participace, nevyužila původní znění obchodního zákoníku, které nabízel jejich řešení v míře o dost větší než novela.

Krátce z pracovního práva: novela zákona o inspekci práce

Mgr. Helena Hangler, e-mail: h.hangler@schoenherr.eu

V rámci pracovněprávního legislativního balíčku nabyta v létě letošního roku účinností novela zákona o inspekci práce. Novela zavádí nové skutkové podstaty přestupků a správních deliktů, kterých se mohou zaměstnavatelé, případně jiné subjekty dopustit.

Nově zavádí správní delikty ve vztahu k ochraně soukromí a osobních práv zaměstnanců. Práva zaměstnanců byla sice dosud garantována zákoníkem práce, nicméně s ohledem na chybějící navazující úpravu v zákoně o inspekci práce, která by nedodržení předem stanovených ustanovení zákoníku práce sankcionovala, byla regulace zákoníku práce v podstatě pouze určitou právně nevynutitelnou proklamací zákonodárce.

Nyní již však může být například za narušení soukromí zaměstnanců na pracovišti neoprávněným sledováním ze strany zaměstnavatele uložena pokuta až do výše 1 000 000 Kč. Shodně může být penalizován zaměstnavatel, který by od zaměstnance vyžadoval informace, jež zaměstnavatelé, případně jiné subjekty dopustit.

Novela zákona o inspekci práce dále zavádí nové skutkové podstaty správních deliktů na úseku agenturního zaměstnávání. I zde může být v některých případech uložena pokuta až do výše 1 000 000 Kč.

Vedle toho, že zavádí sankce například za to, že dohoda o dočasném přidělení zaměstnance nebude obsahovat některé náležitosti specifikované

zákoníkem práce, případně nebude uzavřena písemně, reflektuje novela zákona o inspekci práce i skutečnost, že došlo k zavedení nových pravidel pro agenturní zaměstnávání. Dle nové právní úpravy již není možné souběžné přímé zaměstnání zaměstnance zaměstnavatelem a přidělení stejného zaměstnance k témuž zaměstnavateli pracovní agenturou, případně současně přidělení jednoho zaměstnance k témuž zaměstnavateli dvěma agenturami práce. Za porušení uvedeného zákazu souběhu zaměstnání hrozí rovněž pokuta až do výše 1 000 000 Kč.

Vzhledem k tomu, že novela zákona o inspekci práce zavádí nové skutkové podstaty správních deliktů, které se v praxi poměrně často vyskytují, doporučujeme se s novelou důkladně seznámit a dbát na dodržování uvedených povinností.

Nové skutkové podstaty správních deliktů

Změny, které přinesla velká novela insolvenčního zákona

Mgr. Natálie Rosová, LL.M., e-mail: n.rosova@schoenherr.eu

Velká novela insolvenčního zákona je účinná již od 1. července 2017 (dále jen „novela“). Přinesla řadu důležitých změn, které se přímo dotýkají všech subjektů insolvenčního řízení, včetně dlužníka a věřitelů, a dopadá i na probíhající řízení zahájená před tímto datem.

Na některé zásadní změny, které novela přinesla a na které bude potřeba reagovat, upozorníme v tomto článku.

Posuzování platební neschopnosti

Novela pro podnikatele vedoucí účetnictví doplňuje dosavadní pojetí úpadku ve formě platební neschopnosti o nový nástroj obrany proti insolvenčnímu návrhu v podobě tzv. mezery krytí.

Mezera krytí zakládá vyvratitelnou domněnku neexistence platební neschopnosti a umožňuje dlužníkovi bránit se insolvenčnímu návrhu v případě, že rozdíl mezi výší splatných peněžitých závazků a výší disponibilních prostředků je nižší než 10 % jeho splatných peněžitých závazků, nebo pokud mezera krytí požadovaným způsobem v příslušném období klesne pod 10 %.

Jinými slovy, dlužník nebude v úpadku v případě, kdy sice není schopen dočasně z disponibilních zdrojů pokrýt všechny své splatné závazky, ale je schopen tak učinit alespoň do výše 90 % splatných závazků.

Zvýšená ochrana dlužníka

Jedním ze záměrů novely bylo zvýšit ochranu dlužníků před šikanózními insolvenčními návrhy. K tomu má mimo jiné sloužit nově zavedený institut předběžného přezkoumání insolvenčního návrhu.

Nově věřitelský insolvenční návrh podléhá předběžnému posouzení soudem, který v případě pochybností o jeho důvodnosti může rozhodnout o odkladu zveřejnění návrhu v insolvenčním rejstříku. Odklad uveřejnění má zamezit ztrátě důvěry ve spolehlivost dlužníka a poškození jeho pověsti, které mohly být často nezvratné, přestože se později ukázalo, že insolvenční návrh byl neopodstatněný a dlužník je solventní.

V případě insolvenčních návrhů podaných věřitelem, který vede účetnictví, novela dále zavádí nové požadavky na doložení pohledávky za dlužníkem, a to

buď uznáním dluhu s ověřeným podpisem dlužníka, vykonatelným rozhodnutím, notářským či exekutorským zápisem se svolením k vykonatelnosti, nebo potvrzením auditora, soudního znalce nebo daňového poradce, že navrhovatel o pohledávce účtuje.

Identifikace skutečného majitele

Novela také zavedla povinnost některých věřitelů doložit svého skutečného majitele spolu s přihláškou pohledávky nebo při postoupení pohledávky tehdy, pokud věřitel nabyl pohledávku v posledních šesti měsících před zahájením insolvenčního řízení nebo po jeho zahájení.

Zavedení této povinnosti má umožnit soudu posoudit, zda existují vztahy propojení mezi věřitelem a úpadcem, a posoudit tak riziko potenciálního střetu zájmů.

Místní příslušnost soudu

Tato se i nadále odvíjí od místa bydliště či sídla dlužníka. Novela však nově v případě dlužníků zapsaných v obchodním rejstříku fixuje místní příslušnost insolvenčního soudu ke dni, který o šest měsíců předchází okamžik zahájení insolvenčního řízení.

Zajištění budoucích a podmíněných pohledávek

Z hlediska zajištěných věřitelů (zejména bank) je významné, že novela překonává problematické rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ve věci ELMA-THERM, kdy soud dovodil, že banka nemá právo na uspokojení ze zástavy, pokud plnila podle bankovní záruky vystavené ve prospěch dlužníka až po prohlášení konkurzu, ačkoli zástavní právo zajišťující bankovní záruku bylo zapsáno do katastru nemovitostí před jeho prohlášením.

Insolvenční zákon po novele výslovně stanoví, že věřitel má právo na uspokojení ze zajištění i tehdy, když ke splnění podmínky podmíněné pohledávky nebo vzniku budoucí pohledávky dojde až po zahájení insolvenčního řízení.

Závěr

Výše jsme popsali některé z mnoha změn, které novela přinesla. Bude jistě zajímavé sledovat, jak se konkrétně promítnou v praxi. Ohledně některých změn, jako jsou například posuzování platební neschopnosti dlužníka nebo změny v přihlašování pohledávek, by se věřitelé i dlužníci měli na nové požadavky připravit.

Omezení hlasovacích práv věřitelů
Novela radikálně mění pravidla hlasování věřitelů, kteří s dlužníkem tvoří koncern, a opět zavádí zákaz hlasování pro koncernové věřitele, což může v praxi v některých případech bránit úspěšnému řešení úpadku koncernového dlužníka formou reorganizace.

Kontakty

Praha

Jindřišská 937/16, CZ-110 00 Praha 1
 T: +420 225 996 500, F: +420 225 996 555
 E: office.czechrepublic@schoenherr.eu
 www.schoenherr.eu

Bělehrad

Dobračina 15
 SRB-11000 Beograd

Bratislava

Prievozská 4/A (Apollo II)
 SK-821 09 Bratislava

Brusel

Rue du Congres 5
 B-1000 Bruxelles

Bukurešť

Blvd. Dacia Nr. 30
 RO-010413 București

Budapešť

Váci út 76.
 H-1133 Budapest

Kišiněv

Str. Alexandru cel Bun 51
 MD-2012 Chisinau

Istanbul

Kore Şehitleri Cd. 16-1
 Istanbul, 11th Floor/76
 TK-34394, Şişli – Istanbul

Lublaň

Tomšičeva 3
 SI-1000 Ljubljana

Sofie

Alabin 56
 BG-1000 Sofia

Vídeň (centrála)

Schottenring 19
 A-1010 Wien

Varšava

ul. Próżna 9
 PL-00-107 Warsaw

Záhřeb

Ul. kneza Branimira 29
 HR-10000 Zagreb

Podgorica

Bulevar Džordža Vašingtona 98,
 Atlas Capital Plaza, II Floor
 ME-81000 Podgorica

Schönherr Journal, ročník II, vydání 2/2017, datum vydání 10. 11. 2017

Vydavatel: Schönherr Rechtsanwälte GmbH, organizační složka, Jindřišská 937/16, 110 00 Praha 1, IČ: 06518974, e-mail: office.czechrepublic@schoenherr.eu, www.schoenherr.eu
 Produkce a grafické zpracování: Corporate Publishing, s.r.o., U Golfa 565, 109 00 Praha 10, www.copu.cz

Redakce: Mgr. Denisa Assefová, Mgr. Claudia Bock, JUDr. Vladimír Čížek, Mgr. Helena Hangler, Mgr. Jitka Kadlčíková, JUDr. Martin Kubánek, Mgr. Michaela Papoušková, LL.M., Mgr. Natálie Rosová, LL.M. | Client Service Manager: Ing. Martina Sionková | Foto: archiv firmy, shutterstock.com | Jazyková úprava: Alois Žatkuliak, Proofreading.cz | Volně neprodejně
 Registrace: MK ČR E 22392, vychází 2x ročně | Tisk: TNM PRINT s.r.o.